

אין בין המודר פרק רביעי נדרים

באיש. חלה. ואית דגרסי **באש:** כאילו שופך דמים. מפני שבני אדם שנכנסין לבקר עושים לו לחולה כל רכיו: לא שיהיה ולא שימות. שהרי אינו יודע בענייניו של חולה: ולא ליטרע מוליה. דלימלא מתללגלא לאלתה. אי נמי דלא ליסתעי מילי בעלייה: **מאן ואיך.** חזי דלא מתרפא אמר לנו פוקו ואכריזו: **ריעים כנעמן.** שריפאווהו מנרעתו כגון אלישע דהוה נביא וזקן והשיאו ענה לנעמן: **אס יאמרו לך נערים בנה.** בית המקדש: **וזקנים אומרים ספור.** ואל תבנה: **וסימן ולדב מרחבט.** דכתיב (מלכים א יב) ויעזב את ענת הזקנים וגו' ונתרצו צוית המקדש על אותה ענה. והמורה לא פירש צבית המקדש ואיכא ברייתא^א דקתני כהדיא צבית המקדש: **לא לפעור.** כמו (צמדני טו) ופקודת כל האדם מתרגמינן וסודא: **סלס שעי קמייתא רווחא דעסיא.** כדאמר צבנלמא (צ"ב טו): **אדלי יומא אדלי קצירא.** ודילמא אמר לא אנטרין למצעי רחמי עליה דאינו כל קן חולה: **יסעדנו.** כמו ולחס לנצ **שהשכינה כו' שנאמר ה' יסעדנו.** קרי ציה סערנו. אי נמי יסעדנו ממש שסמך שכינה על ראשו כדאמרן כהדיא ששכינה שרויה למעלה ממיטתו: **סדא רבה פרת.** כשנהר פרת גדול הוי עדות לגשמים שירדין לא"י דא"י צבוח מכל הארלות וצאין גשמים ונפלין צפרת ומתגדל מהן. והאי דאמר' דנהר מתגדל ממי הגשמים הוי פלוגתא אדשמואל: **נהרא מכיפיה מסביר.** שזבוע מגדמיו ולא נהר גשמים: **אלא**

ויהייה ואושר בארץ ואל תתנהו בנפש אויביו י"י ישמרהו מיצר הרע ויהייהו מן היסורין ואושר בארץ שיהו הכל מתכבדין בו ואל תתנהו בנפש אויביו שיודמנו לו ריעים כנעמן שריפו את צרעתו ואל יודמנו לו ריעים כרחבעם שחילקו את מלכותו תנא ר"ש בן אלעזר אומר אם יאמרו לך ילדים בנה וזקנים שתור שמע לזקנים ואל תשמע לילדים שבנין ילדים שתיריה וכתירת זקנים בנין וסימן לדבר ר' רחבעם בן שלמה אמר רב שישא בריה דרב אידי ר"ל לא ליסעוד איניש קצירא לא בתלת שעוי קדמייתא ולא בתלת שעוי בתרייתא דיומא כי היכי דלא ליסח דעתיה מן רחמי תלת שעוי קדמייתא רווחא דעתיה בתרייתא תקפו חולשיה ר"ל אמר רבין אמר רב שיהקב"ה זן את החולה שנאמר ר"ל יסעדנו על ערש דוי וגו' ואמר רבין אמר רב מניין שהשכינה שרויה למעלה ממדתו של חולה שנאמר י"י יסעדנו על ערש דוי תניא נמי הכי ר' הונכס לבקר את החולה לא ישב לא על גבי מטה ולא ע"ג ספסל ולא על גבי כסא אלא מתעטף ויושב ע"ג קרקע מפני שהשכינה שרויה למעלה ממדתו של חולה שנאמר י"י יסעדנו על ערש דוי ואמר רבין אמר רב מטרם במערבא סהדא רבה פרת ופליגא דשמואל דאמר שמואל מכיפיה מתברך ופליגא דשמואל אדשמואל דאמר שמואל אין המים מטהרין בזוהרין אלא

כשנראה לעין שנמרצו הרבה מחמת המטר: **ופליגא דידיה אידיה דאמר שמואל אין המים מטהרין בזוהרין אלא**

באיש. חלה: **אין מנקה עליו רחמים לא שיהיה ולא שימות.** נראה זעירי דה"ק פעמים שצריך לבקש רחמים על החולה שימות כגון שמנטער החולה בחליו הרבה ואי אפשר לו שיחיה כדאמרין צפרק הנושא (תפוזות קד). דכיון דחזאי אמתיה דרבי דעל כמה זימנין לבית הכסא ואנח תפילין וקא מנטער אמרה יי ר' לון שיכופו העליונים את התחמונים כלומר לדימות רבי. ומש"ה קאמר דהמנקה חולה מועילו בתפלתו אפי' לחיות מפני שהיא תפלה יותר מועלת ומי שאינו מבקרו אין צריך לומר שאינו מועילו לחיות אלף אפי' היכא דאיכא ליה הנאה צמימה אפי' אותה וזוטרמי אינו מהנהו: **לא ליסעוד איניש.** לא יבקר. ופקודת כל האדם מתרגמינן וסודא: **קצירא כהנא שעי קמייתא רווחא דעסיא.** וכסבור המנקה שנתרפא ואין צריך לבקש רחמים עליו: **צפרייתא תקפו חולשיה** וכסבור שהוא כחפס תקפו ומתליש מן הרחמים: **לא ישב לא על גבי מטה ולא על גבי ספסל.** איכא מאן דאמר דדוקא כשהחולה שוכב על גבי קרקע שנתלגל מנקה גבוה ממקום שכינה: **אמר ר' אינו אמר רב מטרם צמערבא סהדא רבה פרת.** כשיוצא מטר צא"י מעיד עליו פרת צבול של שהוא גדול צידוע שאע"פ שלא ירדו גשמים כאן ירדו גשמים צא"י. ונפקא מינה שאסור לטבול כל לפי שאין מי גשמים הנוטפין מטהרין בזוהרין אלא צאצורין כלומר דקוין וקיימי כדתינא כספריש) אי מה מעיין מטהר בזוהרין אף מקוה מטהר בזוהרין ת"ל אף מעיין וצור' מעיין מטהר בזוהרין ומקוה צאצורין הילכך כל היכא דאיכא למיחש שמה רבו נוטפין על הזוהרין אסור והיינו כשהנהר גדול הרבה אזל אס היה הולך לאטו או שלא תתרבה חולא מפני דליכא לנפוקי צרייתא נוטפין שרי דתתינא צמוספתא עיר ר' אלעזר בר דקון על הזוהרין שרבו על הנוטפין שהם כשרים ר"ל ופליגא דשמואל דאמר שמואל נהרא מכיפיה מסביר. כלומר מנקורו הוא מתגדל שאע"פ שאנו רואים שכשהגשמים יורדין והוא מתדריש עיקר צרייתא מנקורו הוא כדאמרין צפרק סדר תעניות (תענית כה): **אין לך כל טפח וטפח יורד מלמעלה שאין תהוה עולה לקראתו טפחים ונמלא שלעולם וזולתן רבין על הנוטפין דהא לנפח של גשמים איכא טפחים דנעייין הלכך לשמואל מותר לטבול צנורות לעולם אפי' **אלא****

צלי הפסק לא אמר קמא קמא בעיל כמו שנבאר לקמן צפרק הנויר מן הידן (דף נח): **ובין דלתי בעיל הכפוי כולם לנטופים ותגן כנסתא מקוואות (פ"ה מ"ה) העטופים במקוה ומקוה אינו מטהר בזוהרין (ר"ן מ"ל אף חלק מעיין מטהר כדאמרין צפרק הנושא (תפוזות קד). דכיון דחזאי אמתיה דרבי דעל כמה זימנין לבית הכסא ואנח תפילין וקא מנטער אמרה יי ר' לון שיכופו העליונים את התחמונים כלומר לדימות רבי. ומש"ה קאמר דהמנקה חולה מועילו בתפלתו אפי' לחיות מפני שהיא תפלה יותר מועלת ומי שאינו מבקרו אין צריך לומר שאינו מועילו לחיות אלף אפי' היכא דאיכא ליה הנאה צמימה אפי' אותה וזוטרמי אינו מהנהו: לא ליסעוד איניש. לא יבקר. ופקודת כל האדם מתרגמינן וסודא: קצירא כהנא שעי קמייתא רווחא דעסיא. וכסבור המנקה שנתרפא ואין צריך לבקש רחמים עליו: צפרייתא תקפו חולשיה וכסבור שהוא כחפס תקפו ומתליש מן הרחמים: לא ישב לא על גבי מטה ולא על גבי ספסל. איכא מאן דאמר דדוקא כשהחולה שוכב על גבי קרקע שנתלגל מנקה גבוה ממקום שכינה: אמר ר' אינו אמר רב מטרם צמערבא סהדא רבה פרת. כשיוצא מטר צא"י מעיד עליו פרת צבול של שהוא גדול צידוע שאע"פ שלא ירדו גשמים כאן ירדו גשמים צא"י. ונפקא מינה שאסור לטבול כל לפי שאין מי גשמים הנוטפין מטהרין בזוהרין אלא צאצורין כלומר דקוין וקיימי כדתינא כספריש) אי מה מעיין מטהר בזוהרין אף מקוה מטהר בזוהרין ת"ל אף מעיין וצור' מעיין מטהר בזוהרין ומקוה צאצורין הילכך כל היכא דאיכא למיחש שמה רבו נוטפין על הזוהרין אסור והיינו כשהנהר גדול הרבה אזל אס היה הולך לאטו או שלא תתרבה חולא מפני דליכא לנפוקי צרייתא נוטפין שרי דתתינא צמוספתא עיר ר' אלעזר בר דקון על הזוהרין שרבו על הנוטפין שהם כשרים ר"ל ופליגא דשמואל דאמר שמואל נהרא מכיפיה מסביר. כלומר מנקורו הוא מתגדל שאע"פ שאנו רואים שכשהגשמים יורדין והוא מתדריש עיקר צרייתא מנקורו הוא כדאמרין צפרק סדר תעניות (תענית כה): אין לך כל טפח וטפח יורד מלמעלה שאין תהוה עולה לקראתו טפחים ונמלא שלעולם וזולתן רבין על הנוטפין דהא לנפח של גשמים איכא טפחים דנעייין הלכך לשמואל מותר לטבול צנורות לעולם אפי' **אלא****

תורה אור השלם

1. בנפול אירבה אל תשקח ובבשלו אל יגל לבך: משיל ר' ז' אשך משכיל אל קל ביום קצה ומלטה יי: תהלים מא ב
2. דודי נשע ונגלה מני באהל רעי קפדתי כארץ חדי מדלה יבצעני מיום שדע לוקה תעלומתי: ישעיהו לח א
3. ויאמר לו מורג ירחה ככה דל בן המלך בבקר בבקר הלוא תגדיל ויאמר לו אמנו את המלך אחות אבשלם אחי אני אהב: שמואל ב יג ד
4. ככל פלג ה' למעננה וגם רשע ליום קצה: משיל טו ד
5. ה' ישמרו ויחיהו ואשר בארץ ואל תתנהו בנפש אויביו: תהלים מג א
6. אמר אל רחבעם בן שלמה מלך יהודה ואל קל בית יהודה ובנימין ויהי רועם לאמור: מלכים א יב כב
7. ה' יסעדנו על ערש דך ככל משכבו והפכת בקליו: תהלים מא ד

גלוין הש"ס
נב"י לא לבקור איניש. עיין רש"י שבת דף י"ג ע"ב דיה סודע וי"ל דגרסי כאן לא ליסעוד:

מוסף רש"י

דכל דסני לי ליהדי ל. ומתן קי יסוד מתון אף מעלי (ברכות נה). מטרם במערבא. נהרא יסדל, סהדא רבה פרת. פרת מעיד דנרס שהוא יורד מלפני יסדל ככל וגדל ממי הגשמים וידעין ניו צבל שירדו גשמים כהדי ארץ יסדל ושמתי על אחיטם (שבת סה) ובעי' בברכות נה). נהרא מכיפיה מתברך. משפשו ומנקורו ומסלעו, סלע מתרגמינן כיה, מכיפיה מיכין ולא ממי הגשמים (שבת סה). אין המים מטהרין בזוהרין. אין מטהרין ארס וילס הטובלין צפן דרך חולה ויכין להשכיב

בזוהרין ומקוה צאצורין אלא מעיין מטהר בזוהרין אף מקוה מטהר בזוהרין ת"ל אף מעיין וצור' מעיין מטהר בזוהרין ומקוה צאצורין הילכך כל היכא דאיכא למיחש שמה רבו נוטפין על הזוהרין אסור והיינו כשהנהר גדול הרבה אזל אס היה הולך לאטו או שלא תתרבה חולא מפני דליכא לנפוקי צרייתא נוטפין שרי דתתינא צמוספתא עיר ר' אלעזר בר דקון על הזוהרין שרבו על הנוטפין שהם כשרים ר"ל ופליגא דשמואל דאמר שמואל נהרא מכיפיה מסביר. כלומר מנקורו הוא מתגדל שאע"פ שאנו רואים שכשהגשמים יורדין והוא מתדריש עיקר צרייתא מנקורו הוא כדאמרין צפרק סדר תעניות (תענית כה): אין לך כל טפח וטפח יורד מלמעלה שאין תהוה עולה לקראתו טפחים ונמלא שלעולם וזולתן רבין על הנוטפין דהא לנפח של גשמים איכא טפחים דנעייין הלכך לשמואל מותר לטבול צנורות לעולם אפי' **אלא**